

Det skal nytte å si ifra!

Fra 1. august 2017 er opplæringslovens kap. 9A, som omhandler elevenes skolemiljø, endret. Elevenes rettigheter er styrket. Det er ikke noe nytt at mobbing og forebygging av mobbing har hatt stor vektlegging ved alle skoler. Det nye lovverket er imidlertid blitt mer tydelig og styrker rettighetene til den som blir mobbet.

Det skal være 0-toleranse når det gjelder mobbing!

Det er en klar forventning, både fra sentrale og kommunale skolemyndigheter, om at det forebyggende arbeidet mot mobbing skal ha høy prioritet.

- Registrerer ansatte mobbing eller gis det opplysninger om mobbing, skal det reageres momentant.
- Saksbehandlinga skal være rask og effektiv.
- Dersom det ikke nytter å si ifra, kan elev/foresatte melde saken direkte til Fylkesmannen en uke etter at saken er tatt opp med kontaktlærer/rektor. Dermed har elev/foresatte en mulighet til å få prøvd saken utenfor skolen – så fremt ikke opplevelsen av et *trygt og godt skolemiljø* er tilstede.
- Skolen plikter å opplyse elever og foresatte om de rettighetene loven beskriver.
- Rettighetene gjelder også for elever i SFO og på skoleveien.
- Dersom en elev opplever f.eks. nettmobbing i fritida og at utfordringene dette medfører også blir en del av skolehverdagen, plikter skolen å følge opp.

Elev/foreldre kan melde fra til Fylkesmannen, *enten muntlig eller skriftlig*.

Når Fylkesmannen utreder saken, tas det snarlig kontakt med rektor. Fylkesmannen vurderer om skolen har fulgt opp *aktivitetsplikten*. Rektor må gi en skriftlig orientering om hvilke tiltak som er iverksatt.

Når en sak meldes til Fylkesmannen, gjelder følgende:

- Saken meldes inn av elev/foresatte
- Saken omhandler elevens skolemiljø og skolens aktivitetsplikt fordi: Alle elever har rett til et *trygt og godt skolemiljø*
- Saken skal på forhånd være tatt opp med kontaktlærer/rektor og det skal være minst 5 dager siden saken ble varslet skolen

Fylkesmannen vurderer klagen og hvilken oppfølging skolen har iverksatt. Dersom elev/foresatte får medhold, fattes det et enkeltvedtak med pålegg om hva skal skolen videre må gjøre. Dersom elev/foresatte ikke er fornøyd med vedtaket og klager, sendes saken videre til Utdanningsdirektoratet som er endelig klageinstans. Klagen og saksbehandlinga vurderes og vedtak fattes. Vedtak sendes til den som har klaget og til skolen.

Aktivitetsplikten til skolen består av følgende 5 delplikter:

1. **Plikt til å følge med**

Inntreer ved mistanke eller kunnskap om at en elev ikke har det *trygt og godt* på skolen.

En plikt for den enkelte ansatte til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom.

2. **Plikt til å gripe inn**

Det skal gripes inn overfor krenkelser. «Gripe inn» skjer umiddelbart og er rettet mot å stoppe en situasjon som pågår og er forholdsvis akutt.

3. **Plikt til å varsle**

Rektor skal varsles ved all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et *trygt og godt skolemiljø*. Rektor kan delegere oppgaven (ikke ansvaret). Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

4. **Plikt til å undersøke**

Plikten inntreffer ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et *trygt og godt skolemiljø*. Terskel for hva som skaper mistanke om eller kjennskap til skal være lav. Plikten utløses alltid dersom en elev selv sier fra at det ikke oppleves *trygt og godt* på skolen. Det er elevens subjektive opplevelse som er avgjørende.

5. **Plikt til å sette inn tiltak**

Skolen har en plikt til å sette inn tiltak som er egnet til å sørge for at eleven får et *godt og trygt skolemiljø*. Plikten innbefatter å følge opp tiltakene og evaluere virkningen av tiltakene. Elevens opplevelse av å ikke ha et *trygt og godt skolemiljø*, skal alltid utløse aktivitet og plikt til å sette inn tiltak. En tiltaksplan skal utarbeides.

Alle som jobber i skolen skal kjenne til lovverket med de plikter som dette medfører. Elevene skal også være kjent med loven og hva den innebærer. Elevrådet skal på generelt grunnlag involveres i skolemiljøarbeidet. Skolens øvrige rådsorganer skal jevnlig drøfte skolemiljøet og avklare tiltak som fremmer et *trygt og godt miljø* for elevene.

Skal vi lykkes med dette nødvendige arbeidet, er det viktig at det er et åpent og godt tillitsforhold mellom heim og skole.